

ביאור מהרש"א

מסכת בבא בתרא

פרק חזקת הבתים

חלק ב'

לה. עד מד:

ג' אדר א' תשס"ה

מפתח

דף לה.....	4
רשב"ם ד"ה התם גבי המחליף.....	4
תד"ה ומאי שנא.....	6
דף לה:.....	7
תד"ה דתני ר' חייא.....	7
תד"ה אי לפירא.....	9
דף לו:.....	10
תד"ה מאי בינייהו.....	10
תד"ה היו לו שלשים.....	11
תד"ה ממטע י' לבית סאה.....	13
דף לז.....	14
תד"ה לימא לי'.....	14
דף לז:.....	15
תד"ה דאי לא מצוי.....	15
תד"ה מכר אילנות.....	16
דף לח:.....	20
רשב"ם ד"ה אמר לי' פשיטא.....	20
רשב"ם ד"ה אמר לי' פשיטא וד"ה אפילו מיחה בפני ג'.....	21
דף לט.....	22
רשב"ם ד"ה ויבא לשנה אחרת ותד"ה ליתבי אדוכתי'.....	22
דף לט:.....	27
תד"ה לית לי' משום לישנא בישא.....	27
תד"ה וצריך למחות.....	28
דף מ.....	29
תד"ה ואין צריך לומר.....	29
תד"ה אמאן דלא ציית דינא.....	30
דף מ:.....	33
רשב"ם ד"ה גלוי מילתא.....	33
רשב"ם ד"ה לא כתבינן.....	34
דף מא.....	35
תד"ה שלא אמר.....	35
דף מא:.....	37
רשב"ם ד"ה אין צריך טענה.....	37
דף מב.....	38
רשב"ם ד"ה מנכסים בני חורין.....	38
תד"ה ואי ס"ד.....	39
דף מב:.....	40
תד"ה שותף כיורד ברשות דמי.....	40
תד"ה שבח המגיע לכתפים.....	42
דף מג.....	44
רשב"ם ד"ה אין לי עסק בהן.....	44
רשב"ם ד"ה וליסלקן.....	46
דף מג:.....	47
תד"ה כגון דאית לי' סהדי למר.....	47

דף מד:	49
רשב"ם ד"ה ומקשינן	49
תד"ה אלא כדרבין בר שמואל	51
דף מד:	52
רשב"ם ד"ה ומשני במכיר	52

דף לה.

רשב"ם ד"ה התם גבי המחליף

(1) גמרא

(א) קשיא

(i) מאי שנא

(1) זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי דדינו כל דאלימ גבר

(2) משטרי מתנה היוצאין ביום אחד דרב אמר יחלוקו ושמואל אמר שודא דדייני

(ב) תירוץ

(i) בשני שטרות ליכא למיקם עלה דמילתא

(ii) בזה אומר של אבותי איכא למיקם עלה דמילתא

(ג) מקשן

(i) קשיא

(1) ומ"ש

(א) זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי דדינו כל דאלימ גבר

(ב) מהמחליף פרה בחמור וילדה דיחלוקו

(2) הרי בתרוייהו איכא למיקם עלה דמילתא

(ד) תרצן

(i) בזה אומר שלא אבותי ליכא דררא דממונא

(ii) בהמחליף פרה בחמור איכא דררא דממונא

זה אומר של אבותי כל דאלימ גבר	איכא למיקם	ליכא דררא דממונא
ב' שטרות יחלוקו או שודא	ליכא למיקם	
המחליף פרה יחלוקו	איכא למיקם	איכא דררא דממונא

(2) רשב"ם

(א) קשיא

(i) אדמקשי לרב נחמן מהאי דהמחליף ליקשי נמי לשמואל דבב' שטרות ס"ל שודא ובהאי דהמחליף איתא דיחלוקו

(ii) מהרש"א

(1) קשיא

(א) אמאי לא מתרץ רשב"ם דלא הקשו לשמואל מהאי דהמחליף

(ב) משום דבהמחליף איכא למיקם עלה דמילתא

(ג) ושונה בזה מב' שטרות דליכא למיקם עלה דמילתא

(2) תירוצ

(א) אי אדאיכא למיקם קא סמכית הוה לך למימר כל דאליים גבר בהמחליף פרה וחמור

(ב) דהרי אותו מקשן עדיין לא אסיק אדעת' לחלק בין דררא דממונא ללא דררא דממונא

(ב) תירוצ

(i) לא אמרינן שודא אלא במתנה

(ii) והך דב' שטרות בשטרי מתנה קא מיירי

(3) מהרש"א

(א) רשב"ם ס"ל דשודא משמעו דמזכין למי שב"ד חושב שהנותן אוהבו טפי

(i) ולשיטתו מוכן דליכא שודא אלא במתנה

(ב) מיהו ר"ת ס"ל דשודא משמעו דמזכין מי שירצה הדיין

(i) ולשיטתו תיקשי הלא אותו שודא איכא לאמרו אף בזה אומר של אבותי

תד"ה ומאי שנא

(1) גמרא ב"ק דף מו.

(א) אמר רב יהודה אמר שמואל

(i) חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראי'

(ב) קשיא

(i) למה לי למימר כלל גדול בדין

(ג) תירוך א'

(i) דהאי כללא נאמרה אפילו בניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא

(ד) תירוך ב'

(i) לכי הא דאתמר

(1) המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן

(א) שמואל אומר יכול שיאמר לו מוכר ללוקח לשחיטה מכרתיו לך

(ב) הגם דרובא לרדיא אזלי

(2) תוספות דידן

(א) שאלה

(i) שמא נפרש דרב יהודה אמר שמואל הביא דברי חכמים ולי' לא סבירא לי'

(ב) תשובה

(i) מתירוך ב' מוכח דשמואל ס"ל כחכמים

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי לישנא קמא

(1) דאף בניזק אומר שמא וכו' ס"ל לחכמים דמוציא מחבירו עליו הראי'

(ii) אף היא נאמרה ע"י רב יהודה אמר שמואל

(iii) ואמאי לא מייתית נמי ראי' מאותו לישנא קמא

(ב) תירוך

(i) דללישנא קמא אכתי איכא למימר דלא קאמר שמואל אלא שיטת חכמים ולי' לא ס"ל

(ii) משא"כ בלישנא בתרא דמימרי' דשמואל הוה ומשמע דאליבא דהלכתא אמרה

דף לה:

תד"ה דתני ר' חייא

(1) הקדמה

- (א) כל היכא דדנין כל דאלימ גבר
- (i) קי"ל דאי תפיס ב"ד לא מפקינן לה דמעכבין אותה עד שידעו למי להשיב
- (ב) גמרא דידן
- (i) ראובן אומר של אבותי ושמעון אומר של אבותי
- (ii) ואין עדות וחזקה לא לזה ולא לזה
- (1) הדין כל דאלימ גבר
- (iii) אמרי נהרדעי

(1) אם בא לוי מן השוק והחזיק בשדה בתורת גזילה בלי טענה

(א) אין מוציאין אותה מיד לוי אע"ג דלא טעין מידי

(2) והיינו טעמא דשמא גם לראובן ושמעון אין להם חלק בה

(3) דתני ר' חייא גזלן של רבים

(א) כגון לוי שגזל מראובן ושמעון החלוקים בדבר

(4) לאו שמ"י גזלן

(א) כלומר דנין להקל שלא להוציאה מידו

(iv) רב אשי (כמבואר ברשב"ם)

(1) פליג אנהרדעי

(א) מוציאין אותה מידי לוי

(2) ור' חייא דאמר לאו שמ"י גזלן אה"נ דבציור זה משתעי

(א) מיהת לא להקל אתי ר' חייא להעמידה ביד לוי

(ב) אלא להחמיר על לוי

(i) שלא ניתן לכפרה ע"י השבון

(ii) דאינו יודע מי בעליה להשיבה לו

(2) רשב"ם

(א) קשיא

(i) ואמאי לא ניתן לכפרה ע"י שמוציאה לפני ראובן ושמעון וכל דאלימ גבר

(ii) הלא אלו לא החזיקה היו דנין כל דאלימ גבר

(ב) תירוץ

(i) מאחר דאי תפיס ב"ד לא מפקי לה כדי שכל דאלימ יגבר

(ii) כל שכן לוי גופי' שתפיס בגזילה וצריך השבה דאין יוצא ידי חובתו בכל דאלימ גבר

(3) מהרש"א חלק א'

(א) רמב"ן פליג עלי' דרשב"ם

(i) שלא אמרו לא מפקינן אלא כשהיא ברשות ב"ד

(1) שאין ראוי להם להוציא דבר מרשותם למחלוקת עד שיבררו הדבר

(ii) אבל מי שתפס מראובן ושמעון בגזילה אם רצה מוציאה מרשותו

(ב) קשיא

(i) מאי שנא מא' שגזל מה' בני אדם שצריך לשלם לכל אחד ואחד

(ג) תירוץ

(i) שאני התם דמרשות אחד מהם תפס

(ii) משא"כ הכא לא הוציאה מרשות אחד מהם דלא ידיע מי בעלה

(4) מהרש"א חלק ב'

(א) רשב"ם מוסיף דהאי ר' חייא דלהחמיר בא

(i) משתעי

(1) בין בא' שהחזיק בגזילה בנידון דידן

(2) בין בחנוני שמכר במדה שאינה ישרה להרבה בני אדם

(ב) אבל מדברי תוספות משמע דגרסי לרשב"ם

(i) דר' חייא לא קאי אלא בחנוני שמכר במדה שאינה ישרה להרבה בני אדם

(ii) ולא בא' שהחזק בגזילה בנידון דידן

(iii) ויכול להיות דטעמייהו דס"ל כסברת רמב"ן דבנידון דידן מניחה לוי ביניהן ומסתלק

(ג) ומהאי טעמא נמי ס"ל לתוספות עצמן דר' חייא לא משתעי בנידון דידן

(ד) מיהו פליגי ארשב"ם דתוספות עצמן אוקמוה לדר' חייא בא' שגזל מה' בני אדם ולא בחנוני

תד"ה אי לפירא

(1) הקדמה

(א) עיין לעיל בדף כח: ד"ה אלא מעתה מחאה שלא בפניו

(i) דלר' ישמעאל

(1) הוי חזקה בג' אכילות דאי לאו שמכרה לו הי' קפיד והי' מוחה

(2) ולא איכפת לן טענת מערער למחזיק "אחוי שטרך"

(ii) משא"כ לרבנן

(1) לא הוי חזקה אלא בג' שנים

(2) דעד ג' שני מזדהר איניש בשטר' ומצי מערער לטעון אחוי שטרך

(3) טפי לא מיזדהר ולא מצי מערער למיטען אחוי שטרך אי לאו דמיחה מערער

(2) גמרא דידן

(א) לכאורה ס"ל רב אשי דאף אי אכלה מחזיק ג' שנים אין לו חזקה נגד מערער שטוען דלפירות הורדתיו

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) לשיטת רבנן

(ii) אף מערער דלא טעין לפירות הורדתיו ליטעון למחזיק אחוי שטרך דהרי צריכית לאיזדהורי בשטרא כדי שלא תפסיד למי שטוען דלפירות הוריך

(4) מהרש"א

(א) לשיטת ר' ישמעאל לא קשה

(i) דהרי ס"ל דלאחר ג' אכילות מפסיד מערער מחמת דלא קפיד ולא מיחה הגם דליתא אלא שהות קטנה

(1) וטענת אחוי שטרך לא מעלה ולא מוריד

(ii) והלכך לא זוכה מערער אלא היכא דטוען דלא הקפדתי משום דלפירות הורדתיו

דף לו:

תד"ה מאי בינייהו

(1) גמרא

(א) רב

(i) חכמים ס"ל חזקה ג' שנים מיום ליום

(ב) שמואל

(i) חכמים ס"ל דלא הוי חזקה עד שיגדור ג' גדירות ויבצור ג' בצירות וימסוק ג' מסיקות

(2) תוספות (כמבואר במהרש"א)

(א) כוונת שמואל דצריך לאחזוקי ג' תקופות דכל חדא נמשכת מבצירת שנה עד בצירת שנה שאחרי'

(ב) דהיינו

(i) מבצירה א' עד בצירה ב'

(ii) מבצירה ב' עד בצירה ג'

(iii) מבצירה ג' עד בצירה ד'

(3) ניהדר לגמרא

(א) קשיא

(i) מאי בינייהו דרב ושמואל

(ii) דהרי אף לשמואל בעי ג' שנים שלימות

(4) תוספות

(א) קשיא (כמבואר במהרש"א)

(i) הרי איכא בינייהו כשבצירה ד'

(1) או בחרפי כלומר פחות משנה שלימה לאחר בצירה ג'

(2) או באפלי כלומר יותר משנה שלימה לאחר בצירה ג'

תד"ה היו לו שלשים

(1) גמרא

(א) היו לו שלשים אילנות ממטע עשרה לבית סאה

(i) אכל עשרה בשנה זו ועשרה בשנה זו ועשרה בשנה זו הרי זו חזקה

(ב) והני מילי דבאזי באזוזי

(i) כלומר שאכל ג' מכל בית סאה בכל שנה

(2) הקדמה

(א) בית סאה 50 אמות רוחב ב50 אמות אורך דהיינו 2,500 גרמידי

(ב) אילנות רגילים ממוטעין עשרה אילנות לבית סאה דהיינו 250 גרמידי לכל אילן

(ג) אילנות גדולים אין לנטוען יותר מג' לבית סאה דהיינו 833 גרמידי לכל אילן

(ד) שאלה א'

(i) שאלה

(1) במקרה דנטע ג' אילנות רגילים כשלכל אחד איתא 250 גרמידי

(2) ואוכל אילן אחד לשנה

(3) האם מיקרי באזי באזוזי

(ii) תשובה

(1) לא מיקרי באזי באזוזי דהרי לא אכל אלא אילן אחד לשנה

(ה) שאלה ב'

(i) שאלה

(1) האם יכול להיות חזקה בבית סאה אחד לאילנות גדולים

(ii) תשובה

(1) לא

(א) דהרי אי אפשר לנטוע יותר מג' אילנות גדולים בבית סאה אחד

(ב) וכבר החלטנו דאכילת אילן אחד לשנה לא מיקרי באזי באזוזי

(ו) שאלה ג'

(i) היאך נדין בט' אילנות גדולים בג' בית סאה

(ii) כשאוכל ג' אילנות בכל שנה כלומר אילן אחד מכל בית סאה

(ז) תשובה

(i) אף בזו לא מיקרי באזי באזוזי מחמת דלא אכל אלא אילן אחד מכל בית סאה

(3) תוספות

(א) גרסת מהרש"ל

(i) "אבל ט' אילנות גדולות ממטע ג' לבית סאה ואכל אחת בשנה זו ואחת בשנה זו לא הוי חזקה"

- (1) דלא מיקרי באזי באזוזי אי לא אכל אלא אילן אחד לבית סאה כל שנה (עיין רא"ש)
- (ii) "והני אילנות לא בגדולים איירי דגדולים לא הוו אלא ג' לבית סאה"
- (4) מהרש"א
- (א) לגרסת מהרש"ל לא קא איירי תוספות אלא בשאלה ג'
- (ב) קשיא א'
- (i) מלשונם "והני מילי" משמע דלא קמיירי באילנות גדולים עד סוף דבריהם
- (ii) ולפי הבנת מהרש"ל כבר בתחלת דבריהם בגדולים קא מיירי
- (ג) קשיא ב'
- (i) לשונם "ואכל אחת בשנה זו" משמע
- (1) דלא אכל אלא אילן אחד בשנה
- (2) ולא שאכל אילן אחד מכל בית סאה כלומר ג' אילנות
- (ד) תירוץ
- (i) כלך לפי גרסא ישנה בתוספות כזו:
- (1) "אבל ג' אילנות ממשע י' לבית סאה
- (2) ואכל אחת בשנה זו ואחת בשנה זו"
- (3) לא הוי חזקה
- (4) "והני אילנות לא בגדולים איירי דגדולים לא הוו אלא ג' לבית סאה"
- (ii) כלומר דבתחלה קא דאין תוספות בשאלה א'
- (1) כשאינו אוכל אלא אילן א' רגיל בשנה
- (iii) ולבסוף
- (1) לאחר תשובתן לשאלה א' והבנתן בתשובה לשאלה ב'
- (2) קובעין דאי אפשר נמי לאוקמי' באילנות גדולים כבשאלה ג'

תד"ה ממוטע י' לבית סאה

תוספתא	רבא דף פג' וברייתא דהתם	אביי ורב נחמן דף פב:	אביי	
			י' לבית סאה	חזקה
	בקר וכליו עד י' לבית סאה	ד' אמות עד טז' אמות	ח' אמות עד טז' אמות	מכר
	י' לבית סאה לא פחות או יותר כלומר מבקר וכליו עד י' לבית סאה	ד' אמות עד טז' אמות		הקדש

(1) הקדמה

- (א) אילנות ממוטעין י' לבית סאה מפוזרין יותר מאילנות ממוטעין חד בכל טז' אמות
- (ב) עיין בטבלא לשיטות בהחזיק או מכר או הקדיש אילנות כמה יהו אילנות מקורבין או מרוחקין כדי שיחזיק או ימכור או יקדיש קרקע עם האילנות

(2) תוספות

- (א) קשיא לשיטת אביי בחזקה
- (i) ומאי שנא חזקה ממכר לשיטתי'
- (ב) שמא נתרץ
- (i) דאביי ס"ל במכר כתוספתא דשיעורו נמי עד י' לבית סאה
- (ג) א"א לתרץ כן
- (i) דהרי קבענו דאביי גופי' אית לי' במכר דשיעורו לא יותר מטז' אמות

דף לז.

תד"ה לימא לי'

(1) גמרא דף פא. לשיטת תוספות

(א) הגם דר' עקיבא אית לי' בעלמא דמוכר בעין יפה מוכר

(ב) מ"מ מכר ב' אילנות לא קנה לוקח קרקע תחתיהן

(i) ולאחר שנתייבשו אותן אילנות אינו יכול ליטע אחרים במקומן

(2) גמרא דידן

(א) מכר ב' אילנות ללוקח א' וקרקע ללוקח ב'

(ב) מצי לוקח אילנות למימר "מוכר בעין יפה מוכר ולפיכך לאחר שנתייבשו אטע אחרים במקומן"

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) ומאי שנא שבמכר ב' אילנות ושייר קרקע אין לו ללוקח ליטע אחרים במקומן

דף לז:

תד"ה דאי לא מצי

(1) הקדמה

(א) משנה דף עא.

(i) מכר את הבית או את השדה לא מכר את הבור ואת הדות

(1) וגם שרי למוכר לבנות דות חדשה לאחר נפילת אותה דות דלא מכר

(ii) מיהו לר' עקיבא

(1) צריך מוכר ליקח דרך לאותן בור ודות

(2) דס"ל דמוכר בעין יפה מוכר ולא שייר דרך לעצמו

(ב) גמרא דידן

(i) מכר קרקע ושייר פחות מג' אילנות

(1) שייר מוכר לעצמו זכות ליטע אחרים במקומן כשנתייבשו

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) לר"ע באילנות נמי נימא מוכר בעין יפה מוכר ולא שייר אותה זכות לעצמו

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא מתרצי

(ii) דלא דמי שיור קרקע דאילנות לשיור דרך לבור ודות

(1) דבאילנות

(א) אי לאו דשייר איבד עיקר זכותו ליטע אחרים במקומן כשנתייבשו

(ב) והלכך אסיק אדעת' לשיורי'

(2) משא"כ בבור ודות

(א) דבלא"ה עיקר זכותו לבור ודות שלו הן לעולם דהרי מצי לבנות בור ודות אחריני אי

נפלי

(ב) הלכך נקטינן דלא אסיק אדעת' לשייר האי זכות טפילה דדרך לדות

תד"ה מכר אילנות

(1) גמרא

(א) מכר אילנות ושייר קרקע פלוגתא דר' עקיבא ורבנן

(2) רשב"ם

(א) לא פליגי אלא במכר ב' אילנות

(i) דר' עקיבא ס"ל דמכר קרקע

(1) כלומר תחתיהן וביניהן וחוצה להן וכו'

(2) משום דמוכר בעין יפה מוכר

(ii) ורבנן ס"ל דלא מכר קרקע דמוכר בעין רעה מוכר

(ב) אבל במכר ג' אילנות לכ"ע מכר קרקע

(3) ר"י

(א) בב' אילנות כ"ע ס"ל דלא מכר קרקע

(ב) ולא פליגי אלא במכר ג' אילנות

מכר ג' אילנות		מכר ב' אילנות		
רבנן	ר' עקיבא	רבנן	ר' עקיבא	
לוקח יש לו קרקע	לוקח יש לו קרקע	לוקח אין לו קרקע	לוקח יש לו קרקע	רשב"ם
לוקח אין לו קרקע	לוקח יש לו קרקע	לוקח אין לו קרקע	לוקח אין לו קרקע	תוספות

(4) נבאר סוגיות דלכאורה מסייעין לשיטת רשב"ם או לשיטת ר"י

(א) סיוע לשיטת ר"י

(i) בדף פב: איתא דמשנה דס"ל מכר ב' אילנות לא קנה קרקע אתיא כר"ע

(ב) סיוע לשיטת רשב"ם

(i) בגמרא שם איתא דאף רבנן ס"ל דמכר ג' אילנות קנה קרקע

(ג) תשובת ר"י להאי ראי' לשיטת רשב"ם (כמבואר במהרש"א)

(i) בסוגיא דידן ס"ל רבנן דמכר ג' אילנות לא מכר קרקע

(1) דאיירי היכא דשייר קרקע לעצמו בהדיא

(ii) ואופן שיורי' תלוי בגדלות שדה

(1) בשדה קטנה

(א) דלית' קרקע אלא תחתיהן וביניהן וחוצה להן וכו'

(ב) מספיק אי לא אמר אלא "איני מוכר קרקע"

(ג) דמוכרז דבאותו קרקע תחתיהן וכו' קא משתעי

(2) בשדה גדולה

(א) כלומר שיש בה קרקע חוץ מאותה קרקע דתחתייהן וכו'

(ב) אי לא אמר אלא "איני מוכר קרקע"

(i) יכול להיות דלא כיוון אלא לקרקע חוץ מאותה קרקע דתחתייהן

(ג) והלכך צריך לומר "אני משאיר כל הקרקע"

(iii) קשיא

(1) השתא דאמרת דאיירי כששייר קרקע להדיא

(2) אמאי פליג ר"ע עלייהו וס"ל דמכר קרקע

(iv) תירוצ

(1) לכ"ע אין ללוקח קרקע תחתייהן וכו'

(2) ולא פליגי אלא אי שרי לי ללוקח ליטע אילנות אחרים כשנתייבשו

(v) מהרש"א

(1) שים לב דמוכרח דהן נטועין בסמוך ואינן מפוזרין יותר ממטע עשר אילנות לבית סאה

(א) דאי לאו הכי לכ"ע לית ללוקח קרקע כמו שביארנו בד"ה ממטע י'

(2) ומיירי בדחוצה להן וחוצן למלא אורה וסלו סביבותן איתא לקרקע יתירה

(vi) בקיצור לשיטת ר"י

ג' אילנות				ב' אילנות		
רבנן		ר' עקיבא		רבנן	ר' עקיבא	
לא שייך	שייר	לא שייך	שייר			
יש לו	יש לו	יש לו	יש לו	לוקח אין לו קרקע	לוקח יש לו קרקע	רשב"ם
יש לו	לא מצי לוקח ליטע אילן אחר	יש לו	מצי לוקח ליטע אילן אחר	לוקח אין לו קרקע	לוקח אין לו קרקע	תוספות

(ד) עוד סיוע לשיטת רשב"ם

(i) גמרא דף עב.

(1) הקדיש אילן א' לא הקדיש קרקע

(2) מני

(א) "אי ר"ע האמר מוכר בעין יפה מוכר וכו"ש מקדיש

(ב) "אי רבנן האמרי מוכר בעין רעה מוכר אבל הקדש בעין יפה מקדיש"

(ii) ולכאורה משמע דלר"ע במכר פחות מג' אילנות קנה קרקע

(ה) תשובת ר"י להאי ראי' לשיטת רשב"ם (כמבואר במהרש"א)

מכר אילן אחד	מכר את הקרקע	הקדיש את הקרקע	
אין לו קרקע	לא מכר את הדות אבל מכר דרך לדות דבעין יפה מוכר	לכאורה ס"ל כרבנן דר' שמעון	ר' עקיבא
אין לו קרקע	לא מכר אפילו דרך לדות דבעין רעה מוכר	לכאורה ס"ל כרבנן דר' שמעון	רבנן דר' עקיבא
		הקדיש את הדות ודרך לדות	רבנן דר' שמעון
		לא הקדיש את הדות	ר' שמעון

(i) עיין בטבלא לשיטות במשנה דף עא.

(ii) לעולם אימא לך דאף לר"ע מכר אילן אחד לא מכר קרקע

(iii) והא דאמרי דלר"ע בעין יפה מוכר כוונתם דמכר דרך לדות

(iv) והא דאמרי דלרבנן בעין רעה מוכר כוונתם דאינו מכר דרך לדות

(v) והא דאמרי דבהקדש בעין יפה מקדיש כוונתם דהקדיש דרך לדות

(vi) וקגמיר דהקדיש אילן אחד הקדיש קרקע מהא דהקדיש דרך לדות

(5) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אם איתא דיליף לה להקדיש קרקע מהא דהקדיש דרך לדות

(ii) תיקשי לר"ע דבמכר אילן אחד נמי הוי ל"י למילף דמכר קרקע דהרי ס"ל דמוכר דרך לדות

(ב) תירוץ

(i) מוכרח לפרש תירוצם כזה

(1) באמרם דבהקדש בעין יפה מקדיש בין לר"ע בין לרבנן

(2) כוונתם דמכר לדות עצמה דס"ל כרבנן דר' שמעון ולא כר' שמעון

(3) וקגמיר דהקדיש אילן אחד הקדיש קרקע מהא דבהקדש הקדיש דות עצמה

(ג) קשיא

(i) מ"מ מלשונם משמע דמדרך לדות קגמיר ולא מדות עצמה

(ii) דהרי אמרו דלר"ע במכר בעין יפה מוכר ולרבנן בעין רעה מוכר

(iii) ואין להעמיד פלוגתא זו אלא גבי דרך לדות דהרי דות עצמה כ"ע מודה דלא מכר

(ד) תירוץ

(i) הוצרכו למימר דס"ל ר' עקיבא ורבנן דהקדיש דרך לדות

- (ii) דאי אמרת דלא הקדיש דרך לדות מכ"ש דס"ל כר' שמעון דלא הקדיש את הדות
- (iii) וא"כ חזרה קושיא לדוכתא מנ"ל דבהקדיש אילן אחד הקדיש קרקע

דף לח:

רשב"ם ד"ה אמר לי' פשיטא

(1) גמרא

(א) רב יהודה אמר רב

(i) אין מחזיקין בנכסי בורח

(ב) שמואל

(i) מחזיקין בנכסי בורח

(2) רשב"ם כמבואר במהרש"א

(א) אמר רב נחמן "קרא מסייע לי' למר" כלומר לשמואל רבו דר"נ

(i) דכתיב במלכים ב' שהמלך החזיר שדה לאשה שברחה

(ב) קשיא

(i) הרי קרא מסייעי לרב

(ג) תירוצ

(i) משמע להון דע"פ המלך השיבה לשדה ולא מדינא

(ii) דמן הדין מחזיקין בנכסי בורח

רשב"ם ד"ה אמר לי' פשיטא וד"ה אפילו מיחה בפני ג'

(1) גמרא לשיטת איכא דאמרי

(א) רב יהודה אמר רב

(i) הגם דמערער בורח אי אפשר לי' לבא לפני מחזיק ולימחות

(ii) מ"מ מחאה שלא בפניו הוא מחאה

(iii) ומצי לימחות במקומו

(iv) ואי לא מיחה במקומו הוא חזקה

(ב) קשיא

(i) מאי קמ"ל דיכול למחות שלא בפניו

(ii) הרי אמרה רב חדא זימנא

(ג) תירוצ'

(i) מהו דתימא דאי מיחה בפני חגרין דאין יכולין ללכת לא הוי מחאה

(1) קמ"ל דחברא חברא אית לי' ולבסוף נשמעת מחאתו

(2) מהרש"א

(א) קשיא

(i) ליהוי חזקה אף אי לא אמרת חברך חברא אית לי' לגבי חגרין

(ii) דהוה לי' למחויי לפני בני אדם דאינן חגרין

(ב) תירוצ' א'

(i) מדובר במקום דאין שם אלא חגרין

(ג) תירוצ' ב'

(i) מחמת דבורח אי אפשר לי' לימחות לפני בני אדם דאינן חגרין

(ii) דירא דהם ילכו למקום שברח משם ויודיעו מקומו

דף לט.

רשב"ם ד"ה ויבא לשנה אחרת ותד"ה ליתבי אדוכתי

(1) משנה

חזקה	יהודה ויהודה	רבנן
לא הויא חזקה	גליל או אספמיא	רבנן
חזקה	יהודה ויהודה	ר' יהודה
חזקה דלא אמרו ג' שנים אלא כדי וכו' שיבא וכו'	גליל או אספמיא	ר' יהודה

(2) הקדמה חלק א' שיטת ר' אבא בר ממל אמר רב

(א) היכא דמחאתו נשמעת ס"ל כ"ע דמחאה שלא בפניו הויא מחאה ומצי למחות בקומו

(ב) היכא דאין מחאתו נשמעת ס"ל כ"ע דמחאה שלא בפניו לא הוי מחאה

(ג) היכא דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה:

(i) רבנן ס"ל

(1) אין צריך לבא בפניו ולמחות

(2) אין צריך למחות במקומו ללא תועלת

(3) לא הויא חזקה

(ii) ר' יהודה ס"ל

(1) דצריך לבא בפניו ולמחות ואי לא בא הויא חזקה

(ד) עכשיו

(i) ביהודה ויהודה ס"ל כ"ע דמחאתו נשמעת

(1) והלכך ביהודה ויהודה ס"ל כ"ע

(א) דמחאה שלא בפניו הויא מחאה

(ב) ומצי למחות במקומו

(ג) ואי לא מיחה במקומו הויא חזקה

(ii) ביהודה וגליל דכשעת חירום דמי ובריהוק מקום כגון אספמיא

(1) ס"ל כ"ע

(א) דאין מחאתו נשמעת ומחאה שלא בפניו לא הויא מחאה

(i) והלכך

(ii) לרבנן לא צריך לימחות במקומו ללא הועיל וגם לא צריך לבא בפניו ולמחות

(iii) לר' יהודה צריך לבא בפניו ולמחות ואי לא בא הויא חזקה

(ה) דיוק בשיטת ר' אבא בר ממל

(i) מוכרח דהחזקה נשמעת ביהודה וגליל

(1) לר' יהודה

(א) דאי לאו הכי לר' יהודה נמי לא ליהוי חזקה

(2) לרבנן

(א) דאל"ה מצי רבנן סברי

(i) דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה אף היכא דמחאתו נשמעת

(ii) כל היכא דמחאתו אינה נשמעת צריך לבא בפניו ולמחות

1. והיינו טעמא דביהודה ויהודה הויא חזקה דצריך למחות בפניו

2. והיינו טעמא דביהודה וגליל לא צריך למחות דהחזקה לא נשמעת

(ii) ומוכרח נמי דמחאתו לא נשמעת ביהודה וגליל

(1) לרבנן

(א) דהרי קבענו דמ"ה אין צריך למחות במקומו ללא הועיל

(2) לר' יהודה

(א) דאל"ה תיקשי דליתבי בדוכתי' ולימחי

(ב) דהרי אמרת דהיכא דמחאתו נשמעת ס"ל כ"ע דמחאה שלא בפניו הויא מחאה

(3) הקדמה חלק ב' שיטת רבא

(א) נעיינ בשקלא וטריא בסוגיין ומזה נייסד שיטת'י

(i) רב נחמן ס"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה היכא דמחאתו נשמעת

(ii) מקשה עלי' רבא

(1) מוכרח דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה אף היכא דמחאתו נשמעת

(2) דלדידך

(א) לר' יהודה אמאי צריך למחות בפניו ביהודה וגליל ובאספמיא

(ב) ליתבי אדוכתי' ולימחי

(ב) דיוק בדברי רבא

(i) אי ס"ל רבא כר' אבא בר ממל אמר רב דהחזקה נשמעת בגליל ולא מחאתו

(1) מנ"ל דר' יהודה ס"ל מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה

(2) דלמא ס"ל דהויא מחאה

(א) והיינו טעמא דצריך לבא ולמחות דמחאתו אינה נשמעת ביהודה וגליל

(ב) דלכל הפחות צריך לילך לתחלת מדינת יהודה ולימחי שם

(ii) הלכך מוכרח דס"ל רבא

(1) דלר' יהודה מחאתו נשמעת אף ביהודה וגליל

(2) והלכך מקשה לר' נחמן

(א) השתא דנקיטנא דר' יהודה ס"ל דמחאתו נשמעת ביהודה וגליל

(ב) אי אמרת דמחאה שלא בפניו הויא מחאה היכא דמחאתו נשמעת

(ג) תיקשי דלר' יהודה ליתבי אדוכתי' ולימחי

(ג) רשב"ם ד"ה ויבא ותוספות ד"ה ליתבי אדוכתי'

- (i) קשיא
- (1) אדמקשי לי' רבא לרב נחמן מזר' יהודה ליסייעי' מדרבנן דס"ל דהויא מחאה
- (2) דהרי לר' אבא בר ממל קבענו לעיל דלרבנן מוכרח דס"ל דמחאה שלא בפניו הויא מחאה היכא דמחאתו נשמעת
- (ii) תירוץ
- (1) רבא קסבר דאף רבנן ס"ל
- (א) דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה אף היכא דמחאתו נשמעת
- (ב) וצריך למחות בפניו
- (iii) קשיא
- (1) תינה דביהודה ויהודה ס"ל הויא חזקה דצריך למחות בפניו
- (2) אבל אמאי קסברי ביהודה וגליל דלא הויא חזקה
- (iv) תירוץ רשב"ם (כמבואר במהרש"א)
- (1) רבנן ס"ל דיהודה וגליל שאני דכשעת חירום דמי והלכך לא צריך לבא ולמחות בפניו
- (2) השווה סוף דיבור זה דאף לשיטת ר' יהודה דמחמת יראה לא איצטריך בורה לבא ולמחות
- (v) תירוץ ר"י
- (1) מוכרח
- (א) דרבא ס"ל אליבא דרבנן דאין החזקה נשמעת ביהודה וגליל (וכ"ש דאין מחאתו נשמעת ביהודה וגליל)
- (i) והלכך לא צריך לבא ולימחות ביהודה וגליל
- (ii) משא"כ ביהודה ויהודה דהויא חזקה מחמת דצריך לבא בפניו ולימחות
- (ד) מהרש"א
- (i) קבענו דלהקשות קושייתם נקטי בתוספות דרבא ס"ל כר' אבא בר ממל אליבא דרבנן דהחזקה נשמעת ביהודה וגליל ולא מחאתו
- (ii) ואי נקטי שיטה זו לרבנן מסתבר נמי לאנקוטי נמי שיטת ר' אבא בר ממל אליבא דר' יהודה
- (1) כלומר דאף ר' יהודה ס"ל דהחזקה נשמעת ביהודה וגליל ולא מחאתו
- (iii) עוד קבענו דאי ס"ל לר' יהודה דמחאתו אינה נשמעת ביהודה וגליל מובן האי דלא מצי למחות במקומו
- (iv) קשיא
- (1) א"כ בקושייתן הוי להו נמי להקשות דהאיך קא מקשי רבא "ליתבי בדוכתי' ולימחי"
- (4) הקדמה חלק ג' שיטת רב נחמן
- (א) נהדר לשקלא וטריא בסוגיין ומזה נייסד שיטתי'
- (i) רב נחמן ס"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה היכא דמחאתו נשמעת
- (ii) קושיית רבא לרב נחמן
- (1) מוכרח דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה אף היכא דמחאתו נשמעת

(2) דאל"ה לר' יהודה ליתב בדוכתי ולימחי

(iii) תירוץ דרב נחמן

(1) ר' יהודה עצה טובה קמ"ל

(א) כלומר דמן הדין מצי למחות במקומו דס"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה אף ביהודה וגליל

(ב) עכשיו

(i) מוכרח לרב נחמן דר' יהודה ס"ל דהחזקה נשמעת ביהודה וגליל

(1) דאל"ה לא איצטריך מערער לימחות כלל

(ii) מוכרח דר' יהודה ס"ל דמחאתו נשמעת בגליל

(1) דאל"ה אף מן הדין לא מצי למחות במקומו

(iii) קשיא

(1) מאי טעמא פליגי רבנן וס"ל דביהודה וגליל אינה חזקה

(iv) תירוץ

(1) או משום דס"ל דהחזקה אינה נשמעת ביהודה וגליל

(2) או משום

(א) דס"ל דאין מחאתו נשמעת ביהודה וגליל

(ב) והרי קבענו לרב נחמן דס"ל לרבנן דלא צריך לבא בפניו ולמחות

(5) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא אזיל רבא בפשיטות בשיטת ר' אבא בר ממל אמר רב

(ב) תירוץ

(i) דעדיפא לי' למימר דלא פליגי באי צריך למחות בפניו

(1) והלכך עדיפא לי' למימר דתרוייהו ס"ל דצריך למחות בפניו

(ג) ושים לב

(i) דרב נחמן נמי עדיפא לי' למימר דלא פליגי באי צריך למחות בפניו

(1) מיהו פליג ארבא וס"ל דתרוייהו ס"ל דאין צריך לבא ולמחות בפניו

(ד) קשיא

(i) מנלן הא דנקיטנא בכל דיבור זה דלר' אבא בר ממל אמר רב אכן פליגי באי צריך למחות בפניו

(ii) } הרי ר' אבא בר ממל אמר רב לא קאמר בסוגיין אלא

(1) דלרבנן מחאה שלא בפניו הויא מחאה היכא דמחאתו נשמעת

(2) יהודה וגליל כשעת חירום דמי ואין מחאתו נשמעת

(iii) ויכול להיות

(1) דאף רבנן נמי ס"ל דהיכא דאין מחאתו נשמעת צריך לבא בפניו ולימחות

(2) והיינו טעמא דביהודה וגליל דאינה חזקה

(א) דס"ל דבשעת חירום שאני דלא צריך לבא ולימחות בדומה לפירוש רשב"ם לעיל
לשיטת רבא {

(ה) תירוץ

(i) דבדף לח: בסוגיא דבורח

(1) אליבא דרב לשיטה קמייתא

(א) אין מחזיקין בנכסי בורח היכא דלא נשמע מחאתו

(ב) אבל באיניש אחרינא מחזיקין היכא דלא נשמע מחאתו

(2) דרב בשיטת' אזיל (כלומר בשיטת ר' אבא בר ממל אמר רב) בפלוגתא ר"י ורבנן

(א) וס"ל כר' יהודה באותה פלוגתא

(i) דהיכא דמחאתו אינה נשמעת **בדרך כלל** צריך מערער לבא ולמחות בפניו

(ii) משא"כ מערער **בורח** דלא צריך לבא לפניו

(ב) אבל לרבנן

(i) לא שאני בורח ואיניש אחרינא

1. דתרוייהו לא צריכא לבא לפניו היכא דאין מחאתו נשמעת

(3) הרי דרב ס"ל דאכן פליגי באי צריך לבא לפניו ולמחות

דף לט:

תד"ה לית לי' משום לישנא בישא

(1 רשב"ם

(א מחאה בפני שלשה ודומה להא דאמרינן

(i דכל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא

(ii כלומר

(1) כשמגיד ראובן מילתא אודות שמעון לתלת בני אדם

(2) שרי לכל חד לספר לשמעון האי הגדה בשם ראובן

(3) ולית בה משום לישנא בישא

(4) כי מאחר דג' שמעו למילתא בידוע דלבסוף יישמע לשמעון אף בלא סיפור דזה

(2) תוספות (כמבואר במהרש"א)

(א בערכין דף טו: מוסיפין

(i דמהאי כל מילתא וכו' שמעינן נמי דלית בה משום לישנא בישא אף לראובן

(ii מחמת דברור לן דראובן מוכן להגיד אותו דבר לשמעון בעצמו

תד"ה וצריך למחות

- 1 תוספות כמבואר במהרש"א לפי בעל המאור
  - א) מערער צריך למחות בסוף כל שלש שנים מב' טעמים
    - i) טעם א'
      - 1) דאי לאו הכי מצי מחזיק לטעון לקחתי ואכלתי שני חזקה לאחר המחאה
      - ii) טעם ב'
        - 1) תלת שנין מזודהר איניש בשטרי' אחר המחאה ותו לא
  - 2) גמרא דף לא:
    - א) לוי החזיק בקרקע וטען דלקחה מראובן לפני שש שנים וליתי' לשטרא
    - ב) מערער טוען דקנאה מראובן לפני ארבע שנים
    - ג) מערער זוכה מחמת דמכירת קרקע לדידי' לפני ארבע שני חשיב מחאה
    - ד) ולא איכפת לן דראובן לא חזר לימחות לאחר ג' שני
  - 3) עכשיו
    - א) לפי טעם א' מובן הא דבהאי עובדא לא צריך לימחות עוד
      - i) דהרי לא טען לוי דקנאה ממערער
      - ii) ואנן לא טענינן לי'
    - ב) מיהת לטעם ב' קשה
      - i) דמצד אי מחאת ראובן לאחר ג' שנים לא איזדהר לוי בשטרי'

דף מ.

תד"ה ואין צריך לומר

(1) גמרא

(א) כותבין שטר אף בלא אמר כתובו ובלבד שלא ימחה

(2) תוספות (כמבואר במהרש"א)

(א) קשיא

(i) לכאורה מהאי דאיתא בדוכתי אחריני דכותבין שטר כשאמר כתובו

(ii) משמע דלא כותבין שטרא **אלא** בדאמר כתובו

(ב) תירוצ

(i) לא כווננו התם אלא למימר דאפילו בדאמר כתובו לא כותבין שטר כשמוחה

תד"ה אמאן דלא ציית דינא

גיטא ומתנתא	בודאי אונס היא וכותבין מודעא אף בלא הודעת עדים
מכירה לפי שיטת רבא דבמכר לא כתבינן מודעא	אף אלו אונס הואי אין כותבין מודעא אזביני
מכירה לשיטה דבמכר באונס כתבינן מודעא ופליג ארבא	ספק אם אונס הוא והלכך צריכין הודעת עדים כדי לכתוב מודעא
מכירה דפרדיסא אף אליבא דרבא כתבינן מודעא	ודאי אונס אי מעדין דהוי פרדיסא

- (1) עיין היטב בטבלא
- (2) גמרא
  - (א) אמרי נהרדעי
    - (i) כל מודעא דלא כתיב בה אנן ידעינן בי' באונסא לאו מודעא היא
    - (ב) לאחר שקלא וטריא דבטבלא מסקינן דבמכירת פרדיסא קא משתעי
    - (ג) רבה ורב יוסף
      - (i) לא כתבינן מודעא אלא אמאן דלא ציית דינא
      - (ii) דלמאן דציית דינא מוכח דאינו אונס דאי בקושטא הוי אונס אמאי לא תבע לי' בדינא
    - (ד) אביי ורבא דאמרי תרוייהו
      - (i) דהיכא דכותבין מודעא כותבין מודעא אפילו למאן דציית דינא
- (3) בקיצור
  - (א) בתרי מימרות נפרדות דרבא עסקינן
    - (i) מימרא דרבא דמכר באונס מכרו קיים חוץ במכר דפרדיסא
    - (ii) מימרא דרבא ואביי
      - (1) דהיכא דכותבין מודעא
      - (2) כותבין מודעא אפילו למאן דציית דינא
- (4) תוספות
  - (א) קשיא
    - (i) האי מודעא דרבה ורב יוסף דלא כתבינן מודעא אלא אמאן דלא ציית דינא
    - (ii) מודעא דמאי
      - (1) אי דגיטא ומתנתא
        - (א) הרי אמרת דודאי הוא אונס
        - (ב) וליכתבי' אף למאן דציית דינא
        - (ג) דמוכרח דמשום איזה ענין אינו יכול לבא לב"ד
      - (2) ואי דזביני
        - (א) האמר רבא דלא כתבינן מודעא אזביני כלל אף ללא ציית דינא

(3) אי דמכירת פרדיסא

(א) הרי אמרת דודאי אנוס הוא

(ב) וליכתבי' אף למאן דציית דינא

(ג) דמוכרח דמשום איזה ענין אינו יכול לתבעו לב"ד

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) תיקשי דלעיל (כדאיתא בטבלא) מתרץ בניחותא לנהרדעי דפרדיסא משתעי

(ii) ואמאי לא ניחא להו לאוקמי להא דרבה ורב יוסף בפרדיסא

(ב) תירוצ

(i) נהרדעי לא מצרכי אלא דלאודועי עדים דאנוס הוא

1. והלכך מובן דצריך שיודיעו דאכן הוי מקרה דפרדיסא

(ii) אבל מאחר דכבר נודע לן דעסקינן במקרה דפרדיסא דודאי אנוס

1. לא מסתבר למימר דאפילו בפרדיסא לא הוי אנוס מחמת דציית ולא תבע לי'

בדינא

2. דמסתבר יותר למימר דמאיזה ענין אינו יכול לתבעו לב"ד

(ב) שמא נתרץ

(i) רבה ורב יוסף פליגי אהאי מימרא דרבא דמכירה באנוס קיים וס"ל דבמכר באנוס אין מכרו קיים

(ii) מיהו שונה מכירה באנוס לגיטא ומתנתא

(1) דבגיטא ומתנתא מבורר אנוס לן כולי האי דאף בציית דינא מוכרח דאנוס הוא והא דלא

תבעו לב"ד יסודו באיזה טעם אחר

(2) משא"כ מכירה באנוס לא מבורר לן כולי האי ובמאן דציית דינא לא תולין באיזה טעם אחר

אלא נקטינן דלא תבעו מחמת דבקושטא לא הוי אנוס

(ג) אי אפשר לתרץ כן מצד ב' קושיות

(i) קושיא א'

(1) אביי ורבה פליגי ארבה ורב יוסף באותו ציור דמשתעי בי' אביי ורבה

(2) ואי אמרת דרבה ורב יוסף במכירה באנוס קא משתעי

(א) אז ליכא למימר דרבה פליג עלי' בהאי ציור דהרי לרבה מכירה באנוס קיים אפילו היאך

דמבורר אנוס לנו בלי שום פקפוק כלל

(ii) קושיא ב'

(1) לעיל כמבואר בטבלא שקלי וטרי בגמרא היאך לאוקמי לנהרדעי עד דמסיק לאוקמי'

בפרדיסא

(2) ואמאי לא שקלי וטרי כמו כן היאך לאוקמי לרבה ורב יוסף עד דמסקי **דבמכירה באנוס**

משתעי

(iii) מהרש"א

- (1) הגם דלגבי נהרדעי קא מסקי לסוף שקלא וטריא דבפרדיסא משתעי
- (2) כבר ביארנו דלגבי רבה ורב יוסף ליכא להסיק ככה

דף מ:

רשב"ם ד"ה גלוי מילתא

מודעא לאחר מסירה	מודעא לאחר כתיבה לפני מסירה	מודעא קודם כתיבה אי כתיב בי' אנן ידעינן באונסא	ביטול ע"י מודעא קודם כתיבה אי לא כתיב בי' אנן ידעינן באונסא	
לא מהני	מהני	מהני דלא אמרינן אנן סהדי וכו'	לא מהני דאנן סהדי דגמר בלבו בשעת כתיבה	גט
לא מהני	מהני	מהני	מהני כגון במתנה דלא צריך למיכתב בי' אנן ידעינן כמבואר בד"ה שלפני זה	שאר שטרות

רשב"ם ד"ה לא כתבינן

שדה סתם	שדה זו	שיטת רשב"ם בתליוהו וזבין
זביני' זביני וכתבינן מודעא דמהני לבטולי	זביני' זביני וכתבינן מודעא דמהני לבטולי	רב הונא
זביני' זביני ואפ"ה לא כתבינן מודעא דלא מהני לבטולי	לאו זביני' זביני ולא טעון מודעא דבלא"ה בטל	רבא

(1) עיין בטבלא לשיטת רשב"ם

(2) מהרש"א

(3) קשיא (עיין מלחמות)

(א) נייחא לן האי סברא דלרבא בשדה זו לא כתבינן מודעא דלא איצטריך לה דבלא"ה מכרו בטל

(ב) אבל מנא ליה לרשב"ם דבשדה סתם לרבא שונה דינו מכל שדות לרב הונא

דף מא.

תד"ה שלא אמר

(1) משנה דידן

- (א) כדי דליהוי חזקה בשדה צריך מחזיק למיטען אופן בו העביר מערער שדהו לבעלות מחזיק
(ב) ולא סגי לי' למימר "שלא אמר לי אדם דבר מעולם"

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) פשיטא דאינה חזקה בלא טענה

(ב) תירוצ'

(i) מהו דתימא

(1) מחזיק אינו יודע דיני חזקה וס"ל דמאחר דאיבד שטרו לא שרי לי' למימר "אני לקחתי"

(2) ומחמת פתח פיך לאלם נלמד אותו ("לטעון לי' אנן") דכיוון למימר אני לקחתי ואבדתי
לשטר מכר דידי

(ii) קמ"ל דאנן לא ילפינן לי' למיטען

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) בדף כח: מקשין דחזקה שאין עמה טענה תיהוי חזקה

(ii) ואלו הכא מקשין להיפוך דפשיטא דלא מהני

(ב) תירוצ' א'

(i) מקשן דהתם כבר אסיק אדעת' תירוצ' דידן דקס"ד דלטעון לי' אנן

(ii) והלכך לאו פשיטא היא דלא הוי טענה

(ג) וישנם עוד תירוצים אחרים בתוספות

(4) מהרש"א

(א) התם בדף כח: פירשו בתוספות דס"ד ד"בלא טענה נמי יהא שלו שמחל לו"

(ב) ולכאורה כווננו למימר

(i) אליבא תירוצ' א' דתוספות דידן

(1) דהתם כבר אסיק אדעתייהו האי "מהו דתימא" דגמרא דידן דלטעון לי' אנן

(2) והלכך אינה פשיטא דס"ד דנטעון לי' אנן דמערער מחל לו

(ג) קשיא

(i) בגמרא דידן נקטו דמהו דתימא דלטעון לי' אנן דהאי גברא מכר לי'

(ii) אכן אמאי לא נקטי נמי בגמרא דידן דמהו דתימא דנטעון לי' אנן דהאי גברא מחל לי' כמו
שפירשו שם בתוספות

(ד) תירוץ

(i) חדא מתרי נקטי בגמרא דידן

(ii) דכיוונו בין לס"ד דמכר בין לס"ד דמחל

(ה) קשיא

(i) אבל תוספות דהתם הוה להו לאנקוטי לישנא דמכירה דגמרא דידן

(ו) תירוץ

(i) אלא מוכרח

(1) דתוספות דהתם לא ס"ל דמקשן דהתם אתירוצא דגמרא דידן קא סמיך

(2) וקסבר דס"ד דגמרא התם דאף בלא נטעון לי' אנן יכול להיות ד"שלא אמר לי אדם דבר מעולם" פירושו "מחל לי"

(3) והלכך קא מקשי דליהוי חזקה

(4) ברם ברור היתה למקשה דליכא למימר דפירושו "מכר לי"

(ii) משא"כ בגמרא דידן מאחר דקסמיך על "לטעון לי' אנן" נוכל לטעון לי' אפילו מכירה

(ז) קשיא

(i) א"כ דאף בלא תירוצא דגמרא דידן מקשי התם ליהוי חזקה מאיזה טעם שיהי'

(ii) חזרה קושיא לדוכתא דאמאי קמקשי הכא פשיטא

(ח) תירוץ

(i) תוספות דהתם קסמכי אתירוצי אחרוני דבתוספות כאן

דף מא:

רשב"ם ד"ה אין צריך טענה

(1) עיין דף ל. תד"ה לאו קמודית

דף מב.

רשב"ם ד"ה מנכסים בני חורין

(1) גמרא

(א) ציור א'

- (i) המלוה את חבירו בעדים בלא שטר
- (ii) ומבורר לב"ד ע"י הודאת לווה או מצד אחר דלא פרעו לווה
- (iii) גובה מלוה מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועבדים

(ב) ציור ב'

- (i) המוכר שדה בעדים ללוקח והניח נכסים בני חורין
  - (ii) וקיבל עליו מוכר אחריות ללוקח כנגד בעל חוב דמוכר
  - (iii) ולאחר כך מכר מוכר הני בני חרי ללוקח שני
  - (iv) ואתו בעל חוב דמוכר וטרפו לנכסי לוקח ראשון
  - (v) אז גובה לוקח ראשון מנכסים משועבדים כלומר משדה לוקח שני
- (2) נימוקי יוסף (כמבואר במהרש"א)

(א) בציור ב' לא סגי לן הודאת מוכר דלא פרע חובו לבעל חוב דילי'

- (i) משום דבהאי הודאה מפסיד ללוקח שני
- (ii) וצריך בירור ב"ד בלא הודאתו

תד"ה ואי ס"ד

(1) גמרא דף מא:

(א) אם

(i) ראובן החזיק בשדה שנה אחת ומכרה לשמעון בשטר

(ii) שמעון החזיק שנה ומכרה ללוי בשטר

(iii) לוי החזיק שנה ועכשיו טוען שלקחה ראובן ממערער

(ב) מערער טוען

(i) דלא מיחה מחמת דכל חד מנהון לא החזיק אלא שנה אחת

(ii) ולא עלה בדעתו דמכרוה חד לחברי'

(ג) זוכה מחזיק

(i) דנקטינן דלמערער נודעו מכירות ראובן לשמעון ושמעון ללוי

(ii) דמכירה בשטר קלא אית לה

(2) גמרא דידן

(א) קשיא

(i) אכלה בפני אב שנה ובפני הבן שנה ובפני הלוקח שנה הרי זו חזקה

(ii) ואי אמרת דמכירה אית לי' קלא

(iii) אותה מכירת בן ללוקח המערער קלא אית לה ואין לך מחאה גדולה מזו

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) הרי לגבי לקוחות מצטרפין קבענו דלית ללקוחות קלא אלא כשקנו בשטר

(ii) ואמאי לא מתרצי דאותו הבן דאכלו לפניו מכרו ללוקח שלא בשטר

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי מחאה עושין בעדים בלא שטר ואמאי לא תהני מחאה ע"י מכירה בעדים

(ב) תירוצ

(i) הגם דמחאה בעדים סגי הני מילי במחאה רגילה דאית לה קלא

(ii) אבל מחאה ע"י מכירת שדה לית לה קלא כ"א במכירה ע"י שטר

דף מב:

תד"ה שותף כיורד ברשות דמי

- (1) משנה כדקתני לה שמואל
(א) השותפין יש להן חזקה
(ב) אריסין אין להן חזקה
- (2) הני אריסין דאין להן חזקה אריסי בתי אבות הן
(א) משא"כ שאר אריסין אית להו חזקה
(3) גמרא
(א) שמואל
(i) שותף כיורד ברשות דמי כלומר כאריס
(ב) קשיא
(i) לכאורה כיוון שמואל למימר דדין שותף כדין אריס בתי אבות דאין לו חזקה
(ii) ותיקשי דהרי במשנה כתיב דהשותפין יש להן חזקה
(4) מהרש"א
(א) קשיא
(i) אמאי לא השיבו דשמואל כיוון למימר דשותף דומה לשאר אריסין דאית להו חזקה
(ב) תירוץ
- (1) "שותף דומה לאריס" משמעו דנודע לן דין אריס מכבר ועכשיו ילפינן דין שותף מדין אריס
(2) והא נייחא אי מדמית שותף לאריס בתי אבות דדינו כתיב במשנה
(3) אבל אי מדמית לי' לשאר אריסין
(א) תיקשי דאמאי פסיקא לך דין שאר אריסין דיש להן חזקה יותר מדין שותף
(ב) הרי דין שאר אריסין לא כתיב במשנה ולא נודע לן מכבר
(ג) קשיא
(i) הקדמה
(1) בגמרא מסקי לבסוף דמימרי' דשמואל מילף
(א) דשותף דומה לאריס לגבי שבח המגיע לכתפים
(ב) ודשותף דומה לאריס גם לגבי חזקה כלומר דאין לו חזקה בדומה לאריס בתי אבות
(ii) וקמקשי תוספות
(1) נימא דלגבי חזקה דומה לשאר אריסין דיש להו חזקה
(iii) קשיא
(1) הרי אמרת דלא מדמין שותף לשאר אריסין מחמת דדין שאר אריסין לא נודע לן מכבר
(iv) תירוץ

(1) מאחר דבעיקר ילפותא לשותף

(א) כלומר לשבח המגיע לכתפים

(ב) אכן אתיא שותף מאריס

(2) לא איכפת לן דלגבי ילפותא טפילה לגבי חזקה כבר הוברר לן דין שותף יותר מדין שאר

אריס

תד"ה שבח המגיע לכתפים

- (1) שבח המגיע לכתפים משמעו
  - (א) גמר פירי לשיטת רש"י ורשב"ם
  - (ב) דבר שבא ע"י טורח לשיטת רבינו תם
- (2) גמרא דף קלה:
  - (א) ראובן ושמעון אחים ובא להן ג' ארצות לירושה
  - (ב) ראובן אומר זה לוי אחי ושמעון טוען דאיני מכירו ללוי
    - (i) נוטל לוי חצי שדה ראובן
    - (ii) ראובן נשאר בשדה אחת
    - (iii) ושמעון נוטל שדה אחד ועוד חצי שדה שתבעה לוי
  - (ג) מת לוי
    - (i) מחזירין לראובן אותו חצי שדה שירש לוי ולקחה מראובן
    - (ii) ואם נפלו ללוי נכסים ממקום אחר חולקין אותן ראובן ושמעון בשוה
  - (ד) איבעיא
    - (i) בשבח ששבחו נכסים מאליהם אי ממקום אחר הן כדי שיטול שמעון חלק בהן
    - (ii) בשבח המגיע לכתפים לא תיבעי לך דכי נפלו ממקום אחר דמי ונוטל שמעון חלק בהן
    - (iii) כי תיבעי לך
- (1) בשבח שאינו מגיע לכתפים כגון דיקלא ואלים
- (3) רשב"א
  - (i) לשיטת ר"ת
    - (1) כשאומרים "שבח המגיע לכתפים לא תיבעי לך דכי נפלו ממקום אחר דמי" ונוטל שמעון חלק בהן
      - (א) משמעו דדבר הבא ע"י טורח בפשיטות נוטל שמעון חלק בהן
      - (i) דע"י שבא ע"י טורח לא בא מגוף אותה חצי שדה דכנגדה כבר נטל שמעון חצי שדה
      - (ii) משא"כ פירות דבאו שלא ע"י טורח לא חשיבי ממקום אחר אלא כגוף אותה חצי שדה ואין לשמעון חלק בהן מחמת דכבר נטל שמעון חצי שדה כנגדה
    - (ii) אבל לשיטת רש"י ורשב"ם
      - (1) כשאומרים "שבח המגיע לכתפים לא תיבעי לך דכי נפלו ממקום אחר דמי" ונוטל שמעון חלק בהן
        - (א) משמעו דפירות אף שבאו בלא טורח בפשיטות נוטל שמעון חלק בהן
        - (2) וקשה דלא מסתבר דשמעון חולק בפירות שבאו שלא ע"י טורח כמו שביארנו
      - (ב) תירוץ לשיטת רש"י ורשב"ם

- (i) מבואר לגבי בכור להלן דף קכד דפירות אף שבאו שלא ע"י טורח חשיבי ממקום אחר יותר מדיקלא ואלים מחמת דפירי לבסוף יתלשו משדה והלכך פשיטא לי' דשמעון חולק בהן
- (4) "ועוד קשה"
- (א) קשיא לשיטת ר"ת
- (i) כדמסקי בגמרא דלא מיבעי אלא בשבחה שאינו מגיע לכתפים כגון דיקלא ואלים
- (ii) הרי לשיטתי אף פירות הבאות מאיליהן שלא ע"י טורח לא הוי שבחה המגיע לכתפים
- (iii) והל"ל בפשיטות דלא מיבעי לי' אלא בשבחה שאינו מגיע לכתפים כגון פירות הבאות מאליהם
- (5) מהרש"א
- (א) קשיא
- (i) הלא קבענו לעיל דלר"ת פירות שבאו לא ע"י טורח לא מיבעיא לן דלאו ממקום אחר דמי ודפשיטא לן דאין שמעון חולק בהן
- (ii) והיאך מקשין לר"ת דנוקי איבעיא דגמרא לגבי אותן פירי
- (ב) תירוץ
- (i) השתא דתירצנו לשיטת רש"י ורשב"ם מגמרא להלן דמוכרח דפירי חשיבי ממקום אחר יותר מדיקלא ואלים
- (ii) מוכרח
- (1) מדאיבעיא לן בדיקלא ואלים אי שמעון חולק בהן משום דכמקום אחר דמי
- (2) מכ"ש דאיבעיא לן בפירי שלא ע"י טורח אי שמעון חולק בהן משום דכמקום אחר דמי

דף מג.

רשב"ם ד"ה אין לי עסק בהן

- (1) משנה
(א) שותף א' מעיד לשותף ב' נגד מערער
- (2) גמרא
(א) קשיא
(i) הרי שותף א' נוגע בעדות דאם יזכה המערער יפסיד גם הוא
(ב) תירוץ
(i) כבר כתב לי' שותף א' לשותף ב' "דין ודברים אין לי על שדה זו"
- (3) רשב"ם
(א) הוי מצי לתרוצי בפשיטות דשותף א' הקנה חלקו לשותף ב'
(ב) אלא קמ"ל דבכי האי גוונא נמי הוי לשון מתנה
(4) גמרא
(א) קשיא
(i) והתניא האומר דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה לא אמר כלום
- (5) רשב"ם
(א) שיטה א'
(i) "אין לי בה" כוונתו "לא יהא לי חלק בה"
(ii) ואפ"ה לא מהני דמשמעו הלואי שלא יהא לי חלק בה ואינו לשון מתנה
(ב) שיטה ב'
(i) "אין לי" משמעו "אין לי חלק בה מכבר" ונמצא שהוא מכזב
(ii) ואה"נ אי אומר "לא יהא" מועיל
- (6) גמרא
(א) תירוץ
(i) מיירי כשקנו מידו ואז מועיל תנאי בלשון זה
- (7) רשב"ם
(א) קשיא לשיטה ב'
(i) הוי מצי לשנויי דמיירי כשאמר "לא יהא"
(ii) ואמאי הוצרך לשנויי "כשקנו מידו"
- (8) מהרש"א
(א) קשיא
(i) לשיטה א' נמי תיקשי

- (1) הוי מצי לשנויי דנתן לו בלשון מתנה גמורה
- (2) ואמאי הוצרך לשנויי "כשקנו מידו"
- (ii) ומוכרח ללשון א' דאתא לאשמעינן דבקנין מועיל אף לשון אין לי דין ודברים
- (iii) א"כ אף לשיטה ב' תריץ דאה"נ ד"לא יהא" מהני ואתא לאשמעינן דבקנין מועיל נמי "אין לי"

רשב"ם ד"ה וליסלקו

(1) גמרא

(א) ברייתא

(i) דייני עיר נוגעין הן לגבי מי שאמר "תנו מנה לעניי עירי"

(ב) קשיא (כמבואר ברשב"ם)

(i) וליסתלקו ע"י שישלמו לעניים אותו חלק מנה שהם הי' מרויחין במתנה זו

(ג) תירוץ

(i) אותו נותן אמר "תנו מנה לעירי לקנות בה ס"ת"

(ii) ושאני ספר תורה דלשמיעה קאי ואין יכול לסלק עצמו

(2) מהרש"א

(א) קשיא

(i) וליסתלקי ע"י נתינה מכיסם כנגד מנה של צבור לקניית ס"ת

(ב) תירוץ (עיין ב"י סי' לז' שהובא במהרש"א)

(i) אפילו הכי נוגע הוא

(1) דירא שאם יפסידו קהל חלקם יכול להיות שלא יקנו אחרת ויפסיד גם הוא

(ii) וכן בכל צרכי עיר כגון מרחץ שנקנים באותה מנה

(iii) והא דקאמר שאני ס"ת דלשמיעה ל"ד אלא משמעו דצורך עיר הוא

דף מג:

תד"ה כגון דאית לי' סהדי למר

(1) גמרא

- (א) היכא דגזלן גזל שדה ומכרה ללוקח
- (ב) לא ליזיל נגזל לאסהודי ללוקח נגד מערער
- (ג) דנגזל נוגע הוא
- (ד) מקשן

(i) קשיא

- (1) אין לנגזל נגיעה לשקר לתתה לשדה ביד לוקח
- (2) דהרי לבסוף יצטרך להפיק לה מלוקח בעדים

(ה) תרצן

- (1) קא מיירי בדאיכא סהדי בין למערער בין לנגזל
- (2) ואותן סהדי מכחישים זה את זה
- (3) וליכא סהדי ללוקח
- (4) והלכך נוגע נגזל בעדותו ללוקח
- (5) דיכול להיות דמשקר להעמידה ביד לוקח משום

(א) דאם יזכה מערער וירד לשדה יהא מוחזק בה ולא יוכל נגזל להוציאה מידו דהרי עדי מערער מכחישים לעדי מנגזל

(ב) משא"כ אם יזכה לוקח יוכל נגזל להוציאה מלוקח בעדי נגזל דאינן מוכחים בעדי לוקח

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) מוכרח דאף למקשן כבר אסיק אדעת' דאית להו סהדי בין לנגזל בין למערער

(1) דאי לית לי' סהדי לנגזל מאיזה כח טוען דשלו היא ונגזל ממנו

(2) ואי לית לי' סהדי למערער מאיזה כח מערער

(ii) והלכך קשה מאי ס"ד דמקשה הרי בפשיטות נוגע נגזל בעדותו ללוקח

(ב) תירוץ

(i) מקשן ס"ל

(1) דעדי נגזל ומערער אינן מכחישין זה את זה

(2) אלא למערער אית לי' עדים דשל אבותיו היא

(3) ונגזל טוען דמערער זבנה ואית לי' עדים דאכלה שני חזקה ולאח"כ גזלה גזלן ממנו ומכרה ללוקח

(ii) והלכך

- (1) נגזל לאו נוגע הוא דלא איכפת ל' אי לבסוף יזכה מערער או לוקח
- (2) דהרי נגזל מצי להוציא מתרוייהו בעדי חזקה שלו דאינן מוכחשין

(3) מהרש"א

(א) קשיא

- (i) לשיטת מקשן דס"ל דנגזל טוען דקנאה ממערער ואית ל' סהדי דאכלה שני חזקה
- (ii) איזו עדות אתא נגזל להעיד נגד מערער לטובת לוקח
- (iii) לא מצית למימר דאתא נגזל למיפסל עדי מערער דשל אבותיו ה' (1) דהרי כל כחו של נגזל ממערער אתא

(iv) וג"כ לא מצית למימר דאתא נגזל להעיד דשל לוקח הוא דהרי טוען דאינה של לוקח

(ב) תירוץ

- (i) מקשן סלקא דעת' דאתא נגזל להעיד דמערער הודה בפני נגזל ועוד ע"א דזבנה לקרקעו למישהו ודאין למערער דין ודברים בה ודהלכך תישאר ביד לוקח

(ii) קשיא

(1) הרי נוגע הוא לשקר לתתה ביד לוקח כדי שיוכל נגזל להפקיעו ממנו בעדי שני חזקה

(iii) תירוץ

(1) אף אי נשארת ביד מערער יוכל נגזל להוציאה מידו באותן עדי שני חזקה

(ג) קשיא

(i) להוציאה ממערער לא איצטריך להני עדים על הודאת מערער

(ii) דתיסגי ל' בהני עדי חזקה של נגזל דקנאה ממערער

(ד) תירוץ

(i) מוכרח דהנהו סהדי אינן כאן להעיד עכשיו

(ii) מיהו נגזל בטוח דיבאו לבסוף והלכך אינו נוגע בעדותו של עכשיו

(ה) קשיא

(i) אמאי לא מתרצין תוספות קושייתן על ס"ד דמקשן כזה

(ii) מקשן ס"ד

(1) דאכן טוען נגזל דהוא עצמו זבנה ממערער מיהו לית ל' עדי שני חזקה מעלמא

(2) אלא נגזל עצמו וע"א מעידין לצורך לוקח דנגזל אכלה שני חזקה כדי להוציאה לשדה מטענת מערער

(iii) ואותה עדות לא מועלת לנגזל דהרי לגבי עצמו נוגע הוא ולא יוכל באותה עדות להוציאה מלוקח

(iv) מיהו אותה עדות מועלת ללוקח להוציאה ממערער דלגבי לוקח לאו נוגע הוא

(ו) תירוץ

(i) מחמת דבעדות נגזל מוציאין שדה מיד מערער ע"י חזקת נגזל

(ii) חשיב נוגע בעדות הגם דבעדותו לא מוקמא לשדה ביד נגזל

דף מד.

רשב"ם ד"ה ומקשינן

(1) ברייתא

(א) רישא

- (i) גזלן גזל שדה ומכרה ללוקח
- (ii) לא ליזיל נגזל לאסהודי ללוקח נגד מערער
- (iii) דנגזל נוגע הוא להעמידה ביד לוקח כדי שיוכל להוציאה ממנו כמו שביארנו בדיבור הקודם

(ב) סיפא

- (i) גזלן גזל פרה ומכרה ללוקח ונתייאש נגזל
  - (ii) מצי נגזל לאסהודי ללוקח נגד מערער
  - (iii) ונגזל לאו נוגע הוא לתתה ביד לוקח כדי שיוכל להוציאה ממנו
- (1) כי לא יוכל נגזל להוציאו מיד לוקח
- (2) מחמת ייאוש נגזל ושינוי בעלים מגזלן ללוקח

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) מ"מ נוגע הוא בסיפא

(1) דמאחר דלוקח זוכה בה ולא מערער לבסוף יוכל נגזל להוציא מיהת דמה מגזלן

(ז) תירוץ

(i) איירי בדמית גזלן ומדינא אין לנגזל להוציא דמי גזילה מיתמי גזלן

(ח) קשיא

(i) ברישא

(1) "ולוקמה לרישא בגזלן עצמו"

(2) כלומר דנגזל נוגע הוא להעמידה ביד גזלן כדי שיוכל להוציאה ממנו

(ט) תירוץ

(i) בסיפא מוכרח דמכרו כדי דליהוי שינוי רשות

(ii) הלכך אוקי רישא נמי במכרו

(י) קשיא

(i) הרי אמרת דבסיפא מית גזלן

(ii) ו"לוקמה לסיפא ביורש"

(1) דכיון דמית הורישה לבניו

(2) ואותה ירושה עצמה שינוי רשות היא אף בלא מכירה

(4) רשב"ם

- (א) קשיא
- (i) בברייתא עצמה כתיב ומכר בסיפא
- (ii) והיאך מקשין "ולוקמה" דמשמע קושייתן **אגמרא** דאוקמה לברייתא ככה
- (ב) תירוץ
- (i) לאו דוקא
- (ii) ובקושטא מקשין אמאי כתיב **בברייתא** ומכר דה"ל למיתני ביורש
- (5) מהרש"א
- (א) אותו לאו דוקא צריכית נמי למימר לעיל כדמקשי "ולוקמה {לרישא} בגזלן"
- (ב) דהרי גם ברישא כתיב "מכר"
- (ג) ומוכרח דעצם קושייתן אברייתא אתיא ולא אגמרא

תד"ה אלא כדרבין בר שמואל

(1) ברייתא

(א) רישא

(i) מכר לו בית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו עליו

(ב) סיפא

(i) מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד לו עליה מפני שאין אחריותו עליו

(2) שיטת רבין בר שמואל משמיל' דשמואל (כמבואר בתוספות ומהרש"א)

(א) ברישא

(i) במוכר שדה **דנוגע הוא** כשמעיד בעד לוקח נגד מערער

(1) מדובר **אפילו בשמכרה שלא באחריות** ולא יצטרך מוכר לפרוע ללוקח אם מוציאה מערער מידי'

(2) דמ"מ רוצה מוכר להעמידה ביד לוקח

(3) כדי שבעל חוב דמוכר יגבה חובו ממנו

(ב) בסיפא

(i) במוכר פרה **דאינו נוגע הוא**

(ii) מדובר **דוקא בשמכרו שלא באחריות**

(iii) ואז מוכר לאו נוגע כשמעידה בעד לוקח

(1) דהרי אף אי יקחנה מערער לא יצטרך מוכר לפרוע ללוקח

(iv) וגם אין מוכר נוגע לגבי בעל חובו

(1) דהרי בעל חוב דגזלן לא מצי לגבות ממטלטלי מכל מקום

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) הגם דברישא רבותא למימר דאפילו בלא באחריות אין מעיד לו עלי'

(ב) מ"מ ניחא לן למימר

(i) דעיקר טעמא דנקיט שלא באחריות ברישא

(ii) היינו משום דבסיפא לא קא איירי אלא שלא באחריות

דף מד:

רשב"ם ד"ה ומשני במכיר

(1) ברייתא

(א) מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד מוכר ללוקח עליה נגד מערער מפני שאין אחריותו על מוכר

(2) גמרא

(i) היינו טעמא דמעיד מוכר ללוקח נגד טענת מערער דגזולה ממנו

(1) דבמטלטלי עסקינן דאין בע"ח גובה ממנו

(א) ומיירי בלא מכרו באחריות דלוקח נמי לא יגבה ממוכר

(ii) והלכך לאו נוגע הוא דלא איכפת לי' למוכר לשקר להעמידה ביד לוקח

(ב) קשיא

(i) הרי לגבי טענת גזולה חוזר לוקח על מוכר אף במכרו שלא באחריות ואמאי אמרת דלא איכפת לי' למוכר להעמידה ביד לוקח

(ג) תירוץ (כמבואר ברשב"ם)

(i) במודה לוקח דהאי פרה לא גזלה מוכר ובכך בטוח מוכר דלעולם לא יצטרך לפרוע ללוקח

(ii) קשיא

(1) הרי סוף כל סוף מביא מערער עדים דאכן גזלה מוכר לפרה

(iii) תירוץ

(1) עדי מוכר מעידים דהני עדי מערער שקרים או טועים

(3) מהרש"א

(א) חלק א'

(i) קשיא על קושיית רשב"ם

(1) מאי איריא דאינו נוגע משום דעדי מערער עדי שקרי נינהו

(2) אף אי מעדיין כהוגן לא איכפת לי' למוכר ולא נוגע הוא

(3) דהרי הודאת לוקח כמאה עדים דמי

(4) ואין ללוקח לחזור על המוכר

(ii) תירוץ

(1) צודק דאין ללוקח לחזור על המוכר

(2) מ"מ צריכין לקבוע מי זוכה בפרה

(3) והלכך מענין לקבוע אם עדי מערער שקרים או טועים

(ב) חלק ב'

(i) קשיא

(1) דלמא לוקח נוגע ומשקר להודות דפרה של מוכר היא

(2) כדי שלא יהא מוכר נוגע ויוכל בעדותו להעמידה לפרה ביד לוקח

(ii) תירוץ

(1) אי בעי לוקח לשקר בניקל הי' יכול לחזור אצל מוכר לדמי ולא להודות לו